

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ

Т.Қ.ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ

**«6D041700 – Сән өнері» мамандығы бойынша
PhD докторантураға қабылдау емтиханының
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы, 2018

1. ӘЗІРЛЕГЕН

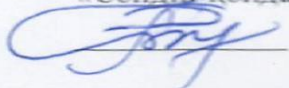
Профессор Базарбаева Р.Е. «08» 05 2018 ж.

Профессор, ф.ғ.к. Беристенов Ж.Т. «08» 05 2018 ж.

2. БЕКІТІЛДІ

«Сәндік-қолданбалы өнер» кафедрасының отырысында талқыланып бекітілді
«08» 05 2018ж. Хаттама № 10

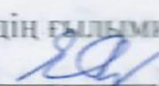
«Сәндік-қолданбалы өнер» кафедрасының меңгерушісі

профессор, Р.Е. Базарбаева

3. КЕЛІСІЛГЕН

Оқу-әдістемелік кеңестің жетекшісі Г.Б.Гизатова «11» 05 2018 ж.

ЖОО кейінгі білім берудің ғылыми-практикалық орталығының басшысы Г.Ж.Есенбекова «14» 05 2018ж.

4. БЕКІТКЕН

Ғылыми істер жөніндегі проректор К.З.Халыков «14» 05 2018ж.

Докторантура қабылдау емтиханының бағдарламасы арнайы докторантура үшін алдыңғы жоғары білім (магистратура) бағдарламасы негізінде даярланды.

БД041700 - «Сән өнері» мамандығы бойынша докторантураға қабылдаудың негізгі талаптары:

I. Докторантураға талапкер мына жағдайларды ескеруі қажет:
Талапкердің бейнелеу өнер тарихы мен теориясынан, Дәстүрлі өнердің эстетикасынан, Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру курстары бойынша ғылымының жалпы мазмұны мен басты жетістіктері туралы түсінігі болуы тиіс;

білуі керек:

- бейнелеу өнері, сән өнері және сәулет тарихынан;
- тарихи және көркем шындықтың өнерді қалыптастырған арнаулы әдебиеттердің кең ауқымын;
- негізгі шығармашылық әдістің және оның кең спектрлі нұсқасын, дүниежүзілік деңгейдегі өнері шеберлерінің шығармашылығын, негізгі шығармаларын, көркем үдерісті сипаттайтын туындыларды;
- ғылымның тарихындағы өнер туралы негізгі кезеңдік еңбектерді;
- өнертану принциптері мен тарихының қалыптасуындағы әдістеме негіздерін;

іскерлігі болуы керек:

- өнердің тарихы мен теориясы мәселелерін, болашақ диссертации тақырыбына қатысты зерттеуді саралай білуі;
- ғылымының жалпы мазмұны мен басты жетістіктері туралы, бұл ғылымның дамуының негізгі кезеңдері және оны оқу әдістері туралы түсінігі болуы тиіс;
- өнер шығармашылығының формасын пайымдай білуі;
- өнер ескерткіштердің көркемдігін тарихи маңызымен пайымдап қорыта білуі;

Көрсете алуы:

өнерді зерттеудегі өнертанулық ойлардың кешенді мәселелерін,

дағдысы болуы:

- әдіснамалық білімінің құрылымы мен қызметі туралы жалпы түсінік;
- өнертанулық зерттеу және оның ғылыми аппаратының жүйелік құрылымын;
- зерттеудің жалпы ғылыми және өнертанулық әдістері;
- эксперименттің орындалу тәртібі және негізгі сипаттамасын,
- өнертанулық эксперименттегі мәліметтерді дәлелдей білетіні.

- бір немесе бірнеше тарихи деректердегі мәліметтерді жинақтап, салыстыра;

- сараптау, түсіндіру: мәнді және маңызды тұстарына көңіл бөлу; маңызды ұғымдардың мәнін білуі шарт;
- бағалау алуандылығы: Отандық өнер тарихындағы оқиғаларға өз көзқарасын дәйекті деректер арқылы тұжырымдап көрсете білуі шарт.

ғылыми әдіснаманы меңгеруі тиіс;

жаңа техникалық құралдарды меңгеріп, интернет желісімен үнемі жұмыс істей білуі қажет.

білікті болуы:

Ғылыми зерттеуді талдаудағы ептілік, түсіндіру, қорытындылай білуі. Автордың өз позициясын қорғай алатын дәрежеге көтере алуы.

Қабылдау емтихандары «Магистратура және PhD докторантураға қабылдау туралы Ережеге» сәйкес ауызша жүргізіледі.

II. Пән атауы және олардың негізгі бөлімдері

1. «XX ғасырдағы Батыс Еуропа көркемөнері» пәні Көркем шығарманы толық мәнді (қабылдай) түйсіне білуге тәрбиелейтін пәндердің бірі. Себебі өнер тарихы сабағының **мақсаты** магистрлерге бейнелеу өнерінің тарихи және теориялық даму процесі жөнінде тереңірек білім алып, көркем шығарманы талдауға және ол туралы өз пікірін сауатты жеткізе білуге үйрету. Теориялық мәселелерді талдау барысында сонымен бірге мынадай проблемаларға көңіл бөле отырып, **міндеттер** қояды:

- Батыс мәдениеті өнерінің түрлері XX ғасырда арасындағы пластикалық тіл айырмашылықтарына бөлінуімен ерекшеленеді. Әсіресе, бейнелі өнер (живопись, графика, мүсін өнері) мен бейнесіз, пластикалы-кеңістіктік өнер (қол өнері, дизайн, сәулет өнері), жалпы өнер түрлерінің ажыратылуы мен жіктелуі арасындағы сипаттық айырмашылықтарға мән беру және осы ерекшеліктерді жеке проблема ретінде қарастыра отырып, салыстырмалы талдаулар жасау қажетті.

Көркемөнердің синтездік қасиетін ескеру, мәдени құбылыстың ұлттық сипаты, форма мен образдың табиғи үйлесімділігі кеңістіктік бойлықта, әрі уақыт ырғағында шындалып, тарихи бейімделудің негізінде рухани, мәдени, діни дүниетанымдық және психикалық, әлеуметтік тәжірибелерге байланысты қалыптасатын байқауға болады.

Көркем шығарманы толық мәнді түйсіне білуге тәрбиелейтін пәндердің бірі – «XX ғасырдағы Батыс Еуропа көркемөнері» пәні.

«XX ғасырдағы Батыс Еуропа көркемөнері» пәні бойынша емтихан сұрақтары:

1. XX ғасыр басындағы экономикалық дамудың өнерге әсері.
2. П.Сезанның XX ғасыр бейнелеу өнеріне ықпалы.

3. Кубизим оның дамуындағы П.Пикассо шығармашылығы.
4. Фовизим және А.Матис шығармашылығы.
5. Сюрреализм және С.Дали шығармашылығы.
6. Экспрессионизм өнердегі орыны.
7. Конструктивизим және Супрематизим стилінің ұқсастықтары мен айырмашылығы.
8. Модернизмнің көркемдік ерекшелігі.
9. Авангардтық өнер. Поп арт және оп арт. Боди арт. Андеграунд өнері.
10. Абстракционизм.
11. XX ғасырдағы Класицизмнің даму ерекшелігі
12. Символизмнің жалпы мәдениеттегі орыны.
13. Сезанизмнің даму ерекшелігі.
14. Пуантилизм және Жорж Сёра.
15. Өнердегі инсталляция.
16. Реализмнің XX ғасырдағы орны.
17. Постимпрессионизм XX ғасыр басында.
18. Магиялық реализмнің өзіндік ерекшелігі.
19. Бейнелеу өнеріндегі Дадаизм.
20. Граффити өнерінің дамуы ерекшелігі.
21. Гиперреализмнің даму ортасы.
22. Постмодернизмнің дамуы
23. XX ғасырдағы Академизм
24. Баухаус өнерінің сәулет пен дизайнға ықпалы.
25. XX ғасырдағы стилдер мен бағыттар.

Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Ильина Т.В. История искусств. Русское и советское искусство. М. Высшая школа, 1989.
2. Ильина Т.В. История искусств. М. Высшая школа. 1989.
3. Ильина Т.В. История искусств. Русское и советское искусство. М. Высшая школа. 1989.
4. История зарубежного искусства. Под редакцией Кузьминой М.Т., Мальцева .Н.Л. М. 1983. Русская жанровая живопись 19 начала 20 в. Очерки. Под общей ред. Т.Н.Гориной. М. Искусство, 1982
5. Сарабьянов Д.В. Импрессионизм и стиль модерн в России в конце 19 века. М. Советский художник.1989.

Қосымша:

1. Борисовская Н.А. Лев Бакст. М. Искусство.1986.
6. Егоров И.М. Казимир Малевич. М. Знание. 1990.

7. Зингерман Б.И. Земля и небо в творчестве Шагала. М. Наука. 1994.
8. Ильина Т.В. История искусств. Русское и советское искусство. М. Высшая школа, 1989.
9. Ильина Т.В. История искусств. М. Высшая школа. 1989.
10. История зарубежного искусства. Под редакцией Кузьминой М.Т., Мальцева Н.Л. М. 1983.
11. Петров В.Н. На рубеже двух столетий. М. Советский художник 1978.
12. Полевой В.М. Двадцатый век: Изобразительное искусство и архитектура стран и народов мира. М. Советский художник. 1989.
13. Пospelов Г.Г. Бубновый валет. Примитив и городской фольклор в московской живописи 1910-х годов. М. Советский художник. 1990.
14. Русская жанровая живопись 19 начала 20 в. Очерки. Под общей ред. Т.Н.Гориной. М. Искусство, 1982.
15. Стернин Г.Ю. Русская художественная культура второй половины 19 начала 20 века. М. Советский художник, 1984.

2.«Дәстүрлі өнердің эстетикасы» пәні

«Дәстүрлі өнердің эстетикасы» курсы «Сән өнері» мамандығы бойынша магистранттарды шығармашылыққа тәрбилеу жүйесінде ерекше орын алады. Мамандық бойынша ғылыми жұмыста «Дәстүрлі өнердің эстетикасы» пәні кәсіби мамандарды дайындауда негізгі пәндердің қатарына жатады. Жиналған тарихи-мәдени материалдар өнер табиғатын талдауға арналған. Бағдарлама мазмұнының ерекшелігі – магистранттың ғылыми шығармашылық потенциалын көтеруге және іске асыруға арналған.

Пәннің мақсаты мен міндеті: «Дәстүрлі өнердің эстетикасы» пәні сәндік-қолданбалы өнер мәселелерін шешуді қалыптастыру болып табылады.

Курстың спецификасы дәрістік оқуларды тәжірибеде бекіту арқылы ғылыми көзқараспен және талдай білу қабілетін сәндік-қолданбалы өнер шығармашылығында күрделендіре отыра кәсіби шығармашылықтың биігіне көтеріле алады. Дәрістер арқылы магистрант нақты тапсырмалар орындайды. Дәрістегі алған білімдерді бекіту, кеңейту және тереңдету, қосымша әдебиеттермен жұмыс істеуді қалыптастыру, магистранттың ғылыми ойлауын дамытуына күш салынады. Белгіленген тақырып бойынша өзіндік интерпретация жасауды тәжірибеде үйренеді. Әрбір магистрант дайындық кезінде әртүрлі деректерді жинап қорыта білуі тәжірибелік міндеттерді білуіді үйренеді. Пәннің ең бастысы материал жинау кезі тек дүние таным ғана емес идея мен ойдың іргеленуі болып табылады. Материал жинау реферат пен мақала жазу кезінде аса пайдасын тигізеді.

«Дәстүрлі өнердің эстетикасы» пәні бойынша емтихан сұрақтары

1. Есіктен табылған Сақ алтын адам киімінің семантикасы.?
2. Ою-өрнек өнерінің заңдары мен заңдылықтары

3. Қазақ ою-өрнегінің шығу негіздері.
4. Символикалық өрнектің ерекшелігі
5. Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің ерекшелігі
6. Дәстүрлі өнер деп нені айтамыз
7. Оюлардың түрлері
8. Мұсылман оюның ерекшелігі
9. Геометриялық өрнектер.
10. Қазақ өрнегінің өзіндік ерекшелігі
11. Модерн оюларлары
12. Зат пен ою өрнек.
13. Түстердің Дінге қатысты мәні
14. Магиялық өрнектер
15. Ою - өрнектің классификациясы және оның мінездемесі
16. Ұлттық мәдениеттердің ерекшеліктері
- 17 Барокко ою -өрнегі.
18. Византия өрнегі
19. Дәстүрлі өнердегі таңба мен рәміз.
20. Заманауи Қазақстан сәндік қолданбалы өнеріндегі авангардтық ізденістер.
21. Дәстүрлі өнердегі образды ойлау мәдениеті.
22. Қолөнер мен сәндік-қолданбалы өнер шеберлерінің айырмашылығы.
23. Ежелгі Дәуір өрнектерінің кейінгі дәстүрлі өнермен жалғастығы
24. Техникалық ою өрнектер
25. Рәміздік ою өрнектер

Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Әбдіғаппарова Ұ.М. «Қазақтың ұлттық ою-өрнектері». Алматы, «Өнер» 1999 г.
2. Козлов И.А. «Основы композиции». Москва, 1976 г.
3. К.Ибраев «Казахский орнамент». Алматы, «Өнер» 1994 г.
4. Муканов М.С. «Казахская юрта». Алматы, «Өнер» 1981 г.
5. Маргулан А. «Казахское народное прикладное искусство». Алматы, «Өнер» 1986 г.
6. Ақпанбек Ғ. Қазақтардың дүниетанымы- Алматы : Қазақ университеті, 1993-56б
7. Алексеев С.С. О цвете и красках.- М: Искусство, 1962-52с.
8. Байжігітов Б.К. Бейнелеу өнерінің философиялық мәселелері: Кеңістік пен уақыт ырғағындағы сурет үлгілері. – Алматы : Ғылым өлке, 1998-192 бет.

9. Бауэр В. Дюмотц И., Головин С. Энциклопедия символов / пер. С немецкого Г.И. Гаева. М.: КРОН-ПРЕСС, 1995-512С.
10. Безмозгин В. Мире дизайна- Ташкент Фан, 1990-314с.
11. Берд яев Николай. О творчестве национального духа / Декоративное искусство-1989 №3с. 40-43
12. Виппер Б.Р. введение в историческое изучение искусства.- М.: Изобразительное искусство, 1985-288с.
13. Волков Н.Н. Цвет в живописи. – М: Искусство, 1984-с., 79ил
14. Моран А. де. История декоративно-прикладного искусства. М., 1982.
15. Соколов Т.М. Орнамент –почерк эпохи. Л. .: Аврора, 1972.
16. Орнамент всех времен и стилей. В2-х т. М. : арт-Родник, 2002.
17. Пюевеев Д. Орнамент кочевых народов//ДИ СССР. 1971.8
18. Масленицыны С.А. Искусство Ирана.Л.:Аврора,1975.
19. Федоров-Давыдов Г. А. Искусство кочевников и Золотая роды.М.: Искусство,1976
20. Байжигитов Б.К. Бейнелеу өнеріндегі философиялық проблемалар. Алматы; ғылым,1988
21. Кузин В.С, и Кубышкина Э.И. Изобразительное искусство. Учебник 1-2кл,3-4кл, М;Драфа 1997
22. Козлов В.Н. «Основы художественного оформления текстильных изделий» Учебник для ВУЗов, Москва, Легкая и пищевая промышленность 1981

Қосымша:

1. Боготырев П.Б. вопросы теории народного искусства. – М: Искусство, 1971
2. Васильев – Вязмин И.И. Искусство людных площадей – М: Знание, 1977-136с.
3. Виппер Б.Р. Введение в историческое изучение искусства. М: изобразительное искусство, 1985-288с.
4. Гассио – талабо Жеральд. Дизайн и современные направления прикладных искусств. В кн: Де Моран А. История декоративно прикладного искусства / Пер. С франц.-М: Искусство,1982-577с.
5. Джанибеков У. Эхо ... по следам легенды о золотой домбре. Алма-Ата өнер,1990-304.Қайдаров І. Ахтамбердиева З., Өмірбеков Б. Түр- түстердің тілдегі көрінісі – Алматы: Ана тілі,1992
6. «Журналы: «Творчество», «Декоративное искусство» «Юный художник», «Искусство».
7. Виппер Б.Р. Проблема времени в изобразительном искусстве 50 лет Государственному музею изобразительных искусств имени А.С. Пушкина –М.: 1962-с.139-150
8. Шорохов Е.В. Основы композиции – М: Просвещение,1979-303с.
9. Нурланова К. Символика мира в традиционном искусстве казахов.- В кн.: Кочевники Эстетика: познание мира традиционным казахским искусством-Алматы: Ғылым,1993-264с

3. «Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру» пәні

«Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру» пәнін оқытудың мақсаты магистратура түлектерін өнер саласында ғылыми зерттеу жұмысын ұйымдастыруға дайындау, магистранттарды өнертанулық зерттеудің жалпы ғылыми әдіснамасы жөніндегі ұғымын қалыптастыру болып табылады.

Аталған курс болашақ мамандардың білген білімдері мен практикалық іс тәжірибелерін ғылым арқылы тану болып табылады. «Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру» пәні басқа пәндермен қатар жоғары кәсіби білімін, шығармашылық ойлау мен шеберлігін шыңдап, өзіндік қолтаңбасын қалыптастырып, ғылыми зерттеу жұмысында практикалық деңгейде меңгеруге көмектеседі

«Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру» пәнінің мақсаты докторанттарды ғылыми – зерттеу жұмысының мәнін тануға бағдарлауды, ғылыми – зерттеу жұмысының әдіснама мен әдістемесінің негізін үйрету, ғылыми зерттеу жұмысында практикалық деңгейде меңгертіу болып табылады. «Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру» пәнінің міндеті әдіснамалық және теориялық ережелермен танысу, зерттеу құрылымын жүргізе білу, түрлі ақпарат көздерімен жұмыс істеу біліктілігін қалыптастыру, өнертанулық үрдіс барысында нәтиже шығаруда пайымдама жасауды қалыптастыру.

«Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру» пәнін оқыту нәтижесінде әдіснамалық білімінің құрылымы мен қызметі туралы жалпы түсінікті,

өнертанулық зерттеу және оның ғылыми аппаратының жүйелік құрылымын, зерттеудің жалпы ғылыми және өнертанулық әдістерді, эксперименттің орындалу тәртібі және негізгі сипаттамасын, өнертанулық эксперименттегі мәліметтерді дәлелдей білуі үйренеді.

Ғылыми зерттеуді талдаудағы ептілік, ғылыми зерттеу жұмыстарының бағдарламаларының дербес құрастыра білуді, түсіндіру, қорытындылау және зерттеу нәтижесін меңгереді.

«Ғылыми жұмысты жобалау және ұйымдастыру» пәні бойынша емтихан сұрақтары

1. Магистратура және «Магистр» академиялық ғылыми дәреженің тарихы. Бұл дәреженің қажеттілігі мен маңызы.
2. Өзекті тақырып іздеп, табудың ғылыми әдістері.
3. Ғылыми жетекші функциясы мен құқығы. Магистрант құқығы мен міндеттері.
4. Ғылыми жұмыста Материал, дерек жинау ерекшеліктері.
5. Ғылыми жұмыста дерек көздерімен жұмыс істеу ерекшеліктері.
6. Диссертация нәтижелерін мақалаларды баяндаудың негізі.
7. Ғылыми жаңалықтың мәні мен маңызы
8. Зерттеудің ғылыми аппараты мен элементтері

9. Зерттеудің жетекші идеясы
10. Ғылыми зерттеудегі болжамның рөлі
11. Зерттеудің проблемасы, қарама-қайшылықтарды айқындау, тақырыпты анықтау .
12. Зерттеулердің әдістері жайлы жалпы түсінік.
- 13 Зерттеу әдістерін таңдаудың негізгі критерийлері
14. Зерттеу кезеңдерінің құрылымы мен мазмұны.
15. Тақырыпты айқындау мен көкейкестілігін негіздеуге машықтану
16. Іргелі және қолданбалы зерттеулер
17. Ғылым мен практиканың бірлігі жайлы
18. Әдіснаманы білу және ғылымда қолдану
19. Конспект, тезис – ғылыми хабарлама формасы ретінде
20. Ғылыми баяндама, мақала, пікірдің ерекшеліктері.
21. Зерттеудің теориялық әдістері: талдау, жинақтау, индукция және дедукция
22. Қорғауға ұсынылатын қағидалар.
23. Зерттеудің тақырыбы мақсаты, міндеттері.
24. Ғылым әрекет ретінде. Әдіснама – ғылымды тану жолы.
25. Ғылыми зерттеудің деңгейлері мен кезеңдері

Әдебиеттер

Негізгі:

1. Организация и планирование научных исследований. учеб. пос. для магистрантов./сост. А.А. Тленбаева. - Алматы: Қазақ унив., 2006-65с.
2. Хмель Н.Д. Методология научного поиска школа начинающего исследователя. Программа спецкурса и методические рекомендации для магистратуры высших учебных заведений. - Семипалатинск, СГПИ, 2007. - 28с.
3. Загвязинский В.И. Методология и методы дидактического исследования, Москва, 1982.
4. Кушнир Ю.З. Методология и методика педагогических исследований. Могилев. 2001 г.
5. Краевский В.В., Бережнова Е.В. Методология педагогики. М.: Академия 2008 г.
6. Новиков А.М. Методология образования. – М., 2002
7. Таубаева Ш.Т. Алгоритм выбора темы педагогического исследования. // Этнопедагогика в системе образования. – 2005. №1

Қосымша:

1. Методы системного педагогического исследования. /Под. ред. Н.В. Кузминой, Ленинград: Изд. ЛГУ, 1980.
2. Копнин П.В., Попович М.В. Логика научного исследования М.: 1967.
3. Скаткин М.Н. Методология и методика педагогических исследований . В помощь начинающему исследователю. Москва. Педагогика. 1986.
4. Кудайкулов М. «Ғылыми- зерттеу жұмыстарын жүргізудің методологиялық-теориялық проблемалары» курсының оқытудың кредиттік технологиясы.- Алматы, 2004-30б.

5. Барсукова Л.С., Афонина И.Н. Методика психолого – педагогического исследования – М., 2001.
6. Введение в научное исследование: Учебное пособие /Под.ред. В.И.Журавлева –
Москва: Просвещение, 1988
7. Бережнова Е.В. Прикладное исследование в педагогике. М.: Волгоград 2003 г.
8. Кузин Ф.А. Кандидатская диссертация. Методика написания, правила оформления
и порядок защиты. М.: 1998 г.
9. Полонский В.М. Оценка качества научно-педагогических исследований. –М.: 1987 г
10. Тотанова А.С. Методика научно-педагогического исследования. – Алматы, -2007
11. Коржова Г.М. Научно-исследовательская работа студентов: организация и содержание
12. Магистрлік диссертацияларға қойылатын талаптар. БЖҒМ ережелер жинағы. Астана 2008 ж